

**VIOLENCE
RESEARCH
LAB**

hrzz
Croatian Science
Foundation

croVIMO
University of Zagreb
Faculty of Law

Problematika zatvorskog sustava u RH i europski trendovi

Izv. prof. dr. sc. Anna-Maria Getoš Kalac
Dr. sc. Reana Bezić
Petra Šprem

Godišnji znanstveni skup APZH, 22.-23.10.2020.
„Lokalne tradicije i globalni razvoj: pravni, institucionalni i povijesni aspekti“

VIOLENCE RESEARCH LAB

Kontekst, terminologija i metodologija

Kontekst

Neki od faktora utjecaja na zatvorsku populaciju RH:

- Česte izmjene u području kaznenog zakonodavstva (promjena opisa kaznenih djela, dekriminalizacija pojedinih ponašanja, izmjena propisanih kazni itd.)
- Reforma sudstva (smanjenje broja sudova)
- Visoka stopa nezaposlenih, politička nestabilnost, pravna nesigurnost, porezno zakonodavstvo i visoko porezno opterećenje, korupcija
- Starenje stanovništva i emigracija

VIOLENCE RESEARCH LAB

Kontekst, terminologija i metodologija

Terminologija

- **Kaznionice** - kazna zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci
- **Zatvori** - istražni zatvor, kazna zatvora u trajanju kraćem od 6mj
- **Pritvor** - kratkotrajno zadržavanje okrivljenika (osnove sumnje) radi utvrđivanja istovjetnosti, provjere alibija te prikupljanja podataka o dokazima
- **Istražni zatvor** - mjera osiguranja prisutnosti okrivljenika (osnovana sumnja) kod opasnosti od: bijega, koluzijska i iteracijska opasnost, te opasnost od neometanog odvijanja postupka

VIOLENCE RESEARCH LAB

Kontekst, terminologija i metodologija

Metodologija

- **Stock data** - broj ljudi koji sjedi u zatvoru na određeni dan (npr. U RH: 31.12.2019)
- **Flow data** – broj ljudi koji su procirkulirali kroz zatvor u određenom vremenskom periodu (npr. 2019. godine)
- **Direktni troškovi zatvorskog sustava** – varijabilni: npr. hrana, higijenske potrepštine i sl.
- **Ukupni troškovi zatvorskog sustava** – fiksni troškovi: npr. osoblje, održavanje kaznionica i sl.

VIOLENCE RESEARCH LAB

Izvor podataka o zatvorskom sustavu u RH

(domaći i inozemni)

Izvor podataka:

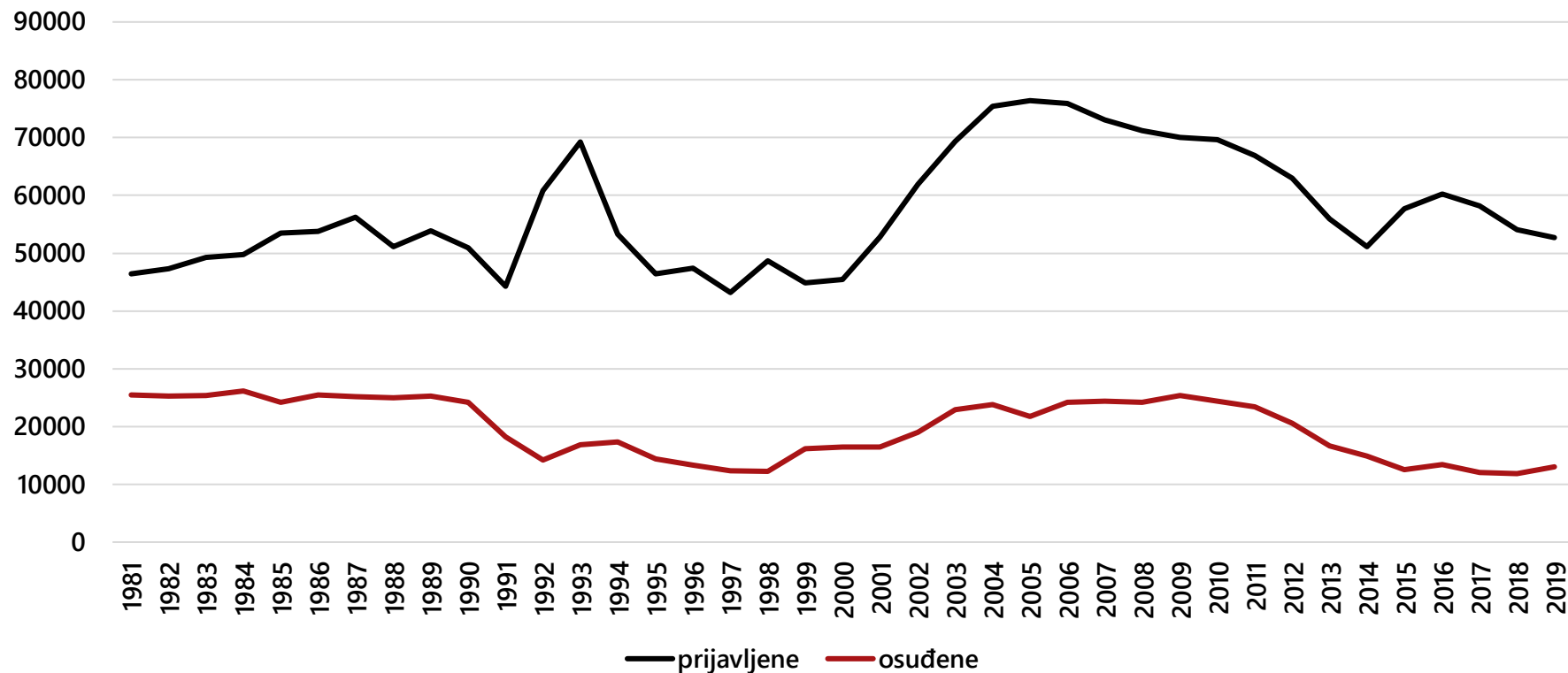
- **Državni zavod za statistiku;** Statistička izvješća: prijavljeni, optuženi, osuđeni (punoljetni & maloljetni)
- **Uprava za zatvorski sustav;** Godišnje izvješće o radu i stanju kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda
- **Pučki pravobranitelj;** Godišnja izvješća
- **SPACE statistike**
- **European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics**

VIOLENCE RESEARCH LAB

Trendovi kažnjavanja u RH I

Prijavljeni i osuđeni punoljetni (1981-2019)

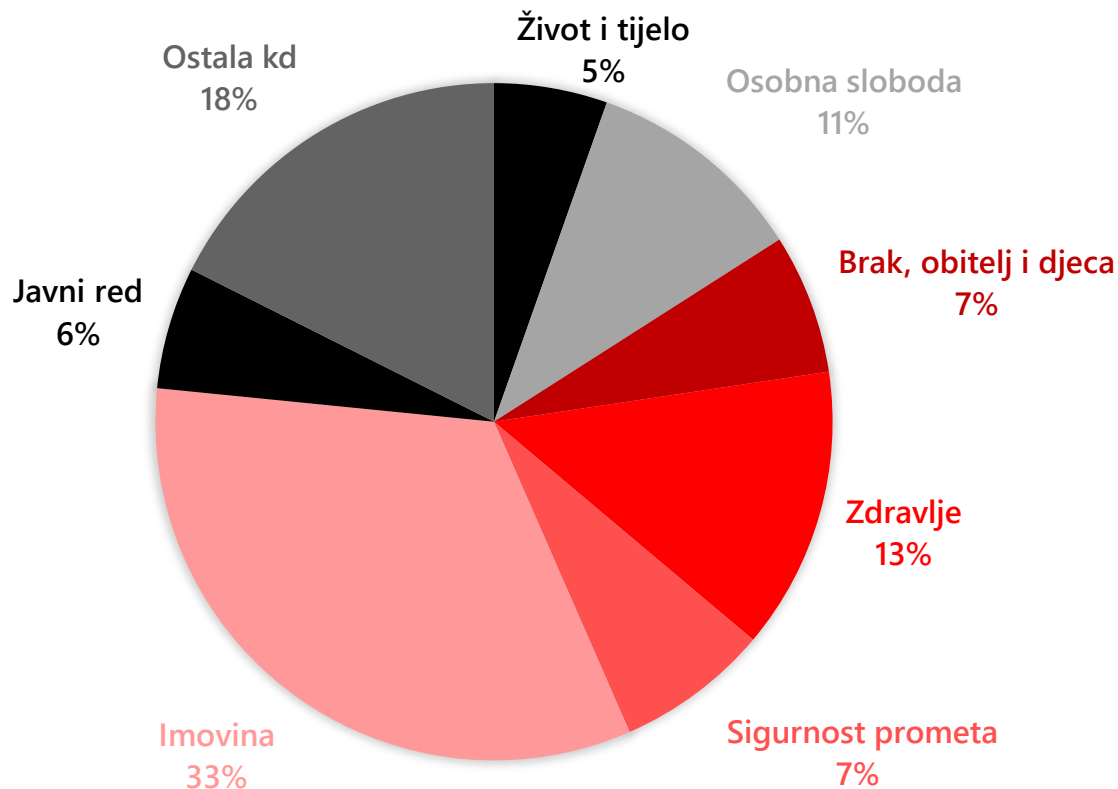
*Izvor: Državni zavod za statistiku

VIOLENCE RESEARCH LAB

Trendovi kažnjavanja u RH II

Udio osuđenih prema vrsti kaznenih djela (2015-2019)

*Izvor: Državni zavod za statistiku

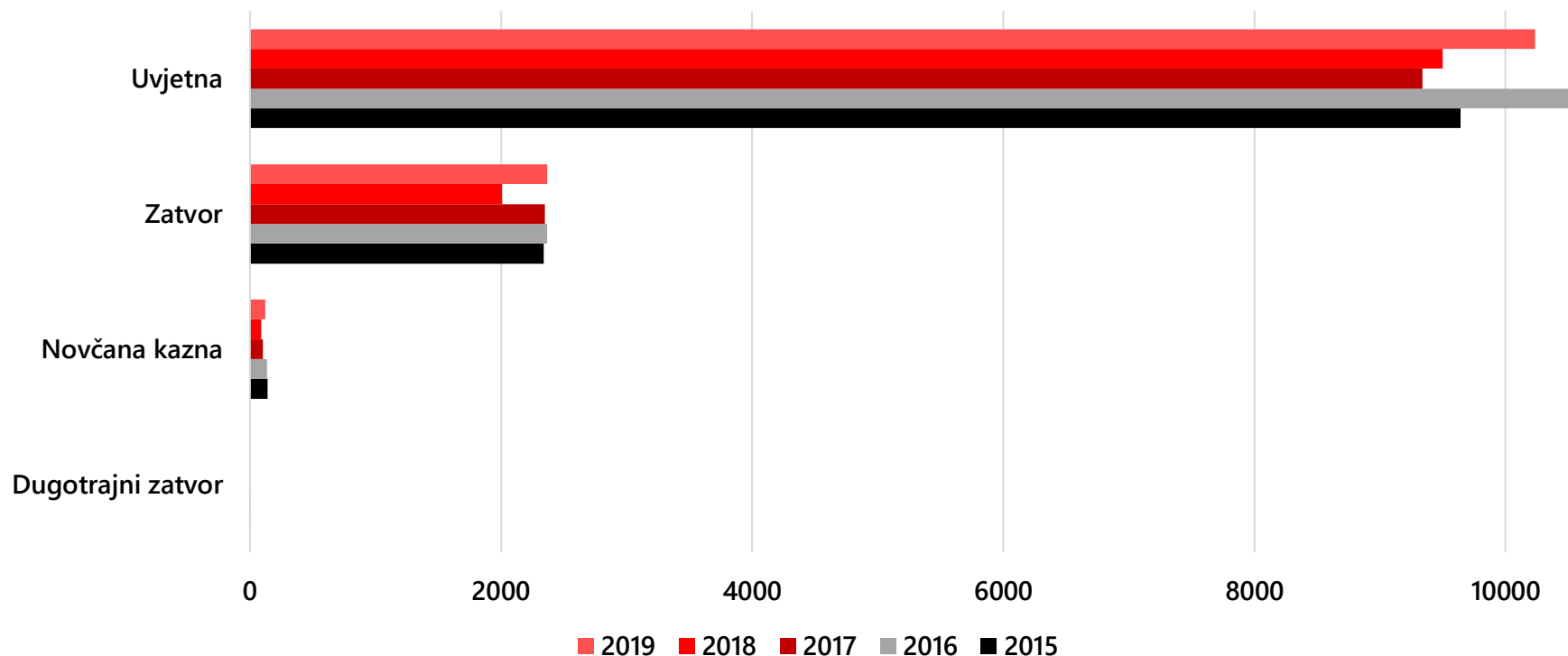

VIOLENCE RESEARCH LAB

Trendovi kažnjavanja u RH III

Struktura dosuđenih kazni prema vrsti

*Izvor: Državni zavod za statistiku

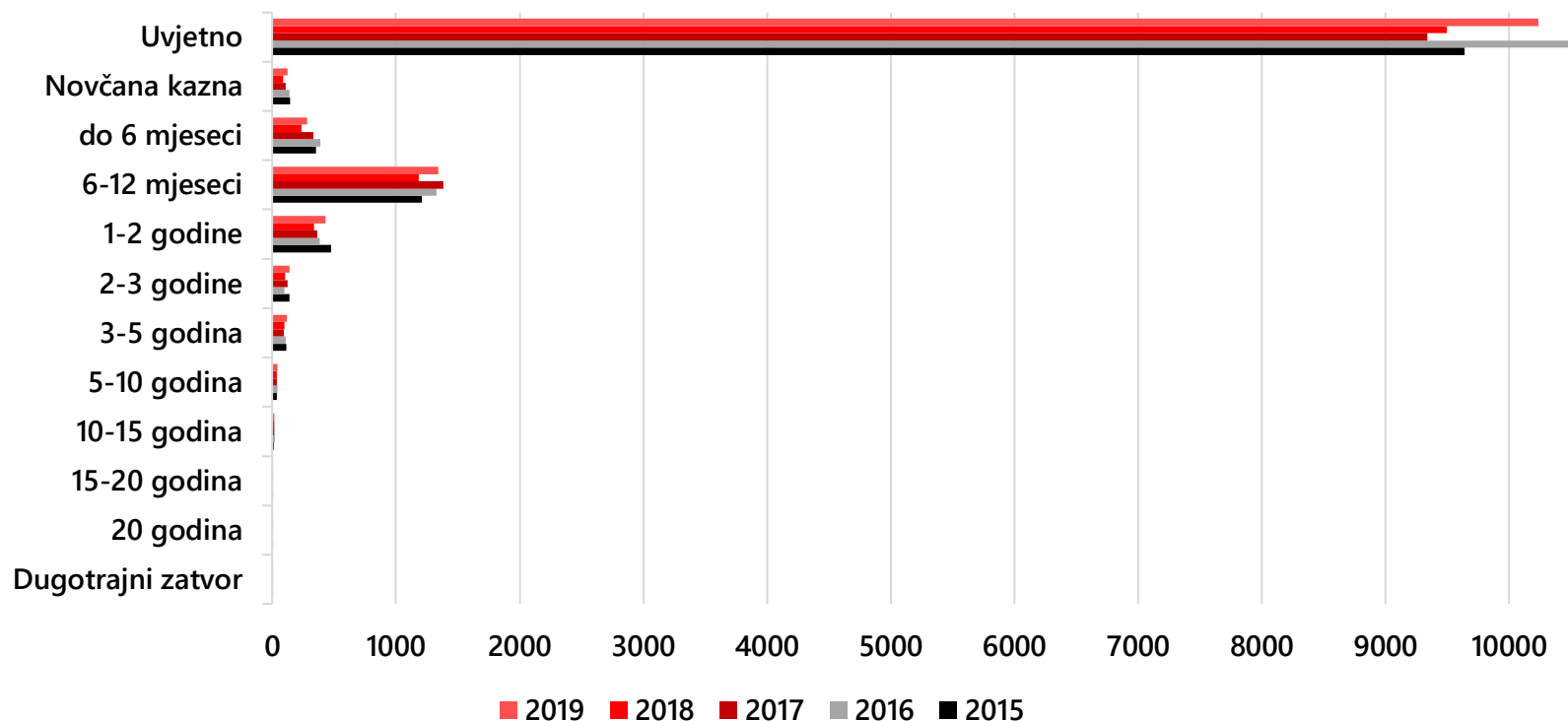

VIOLENCE RESEARCH LAB

Trendovi kažnjavanja u RH IV

Struktura dosuđenih kazni prema visini

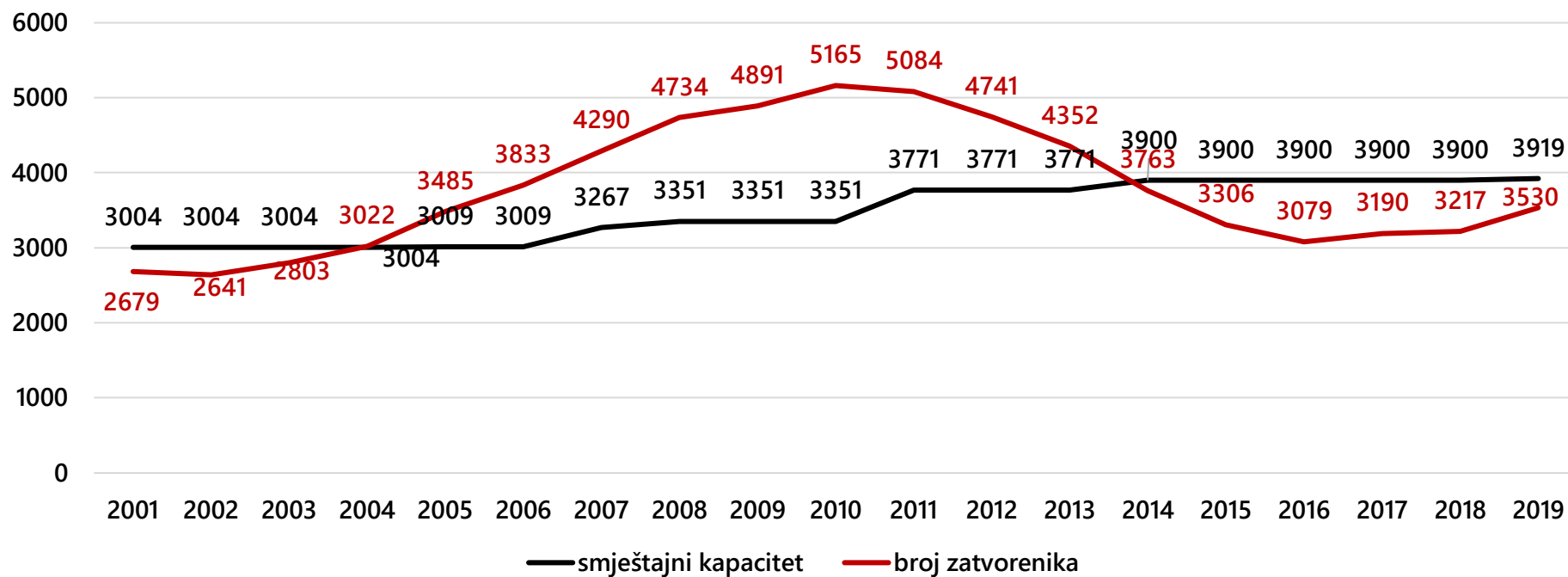
*Izvor: Državni zavod za statistiku

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorska populacija I

Smještajni kapacitet i broj zatvorenika
(osuđenici + pritvorenici) na 31.12.

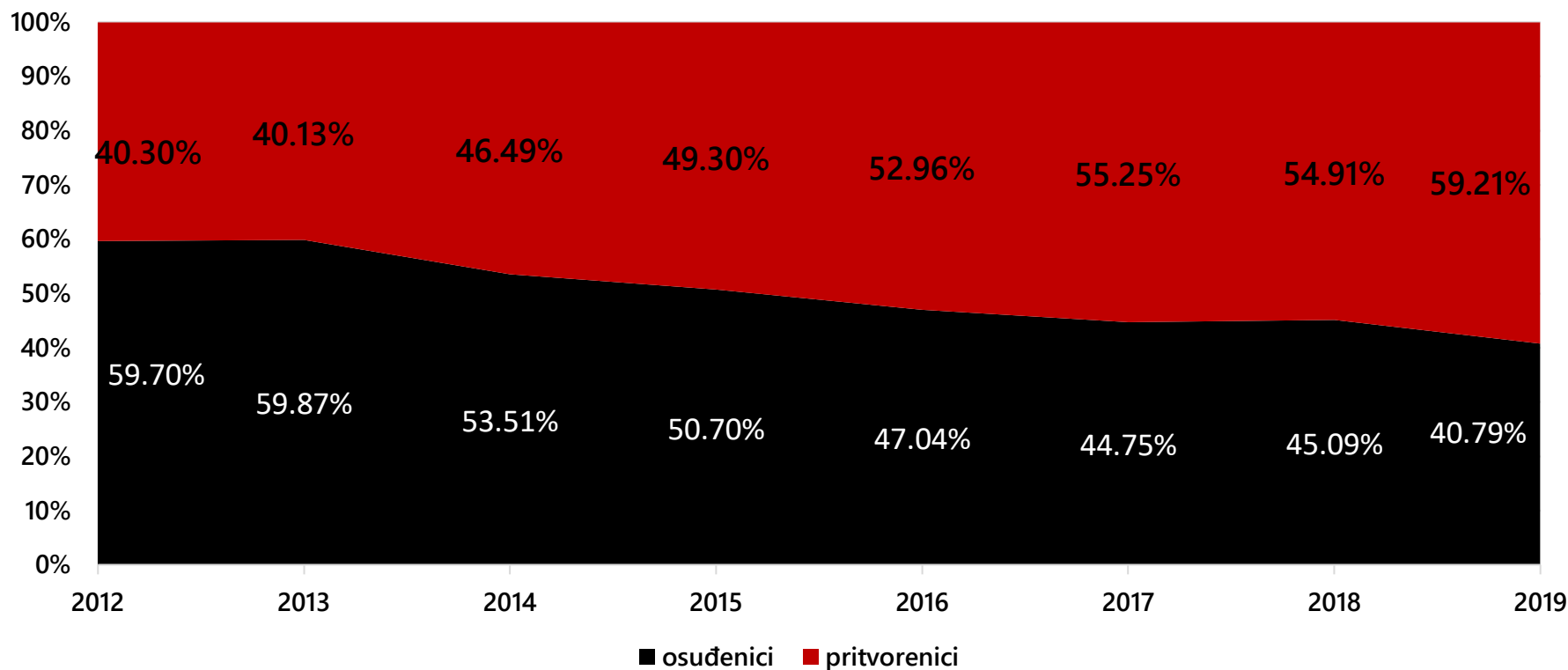
* Izvješće Uprave za zatvorski sustav: Godišnje izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorska populacija II

Omjer osuđenika na izdržavanju kazne i osoba u pritvoru/istražnom zatvoru (*flow data*)

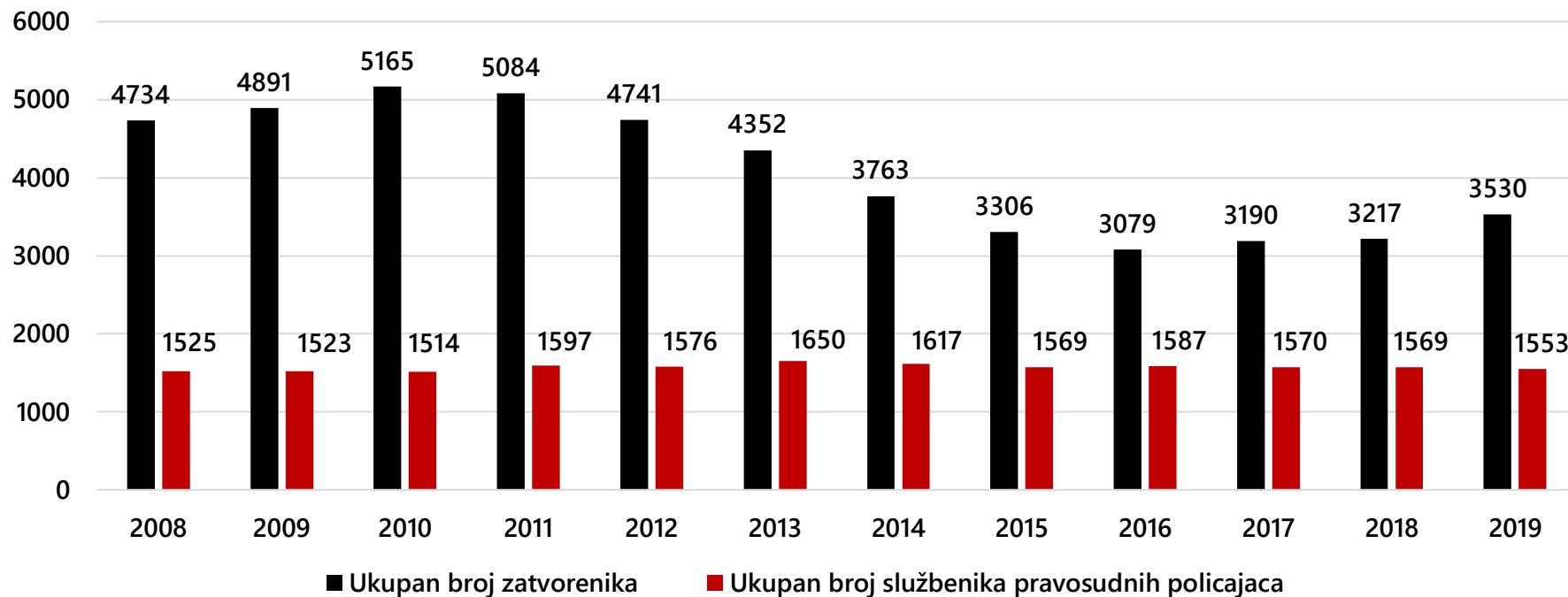
* Izvješće Uprave za zatvorski sustav: Godišnje izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorska populacija III

Prikaz broja zatvorenika i broja pravosudnih policajaca (čuvara) (31.12.)

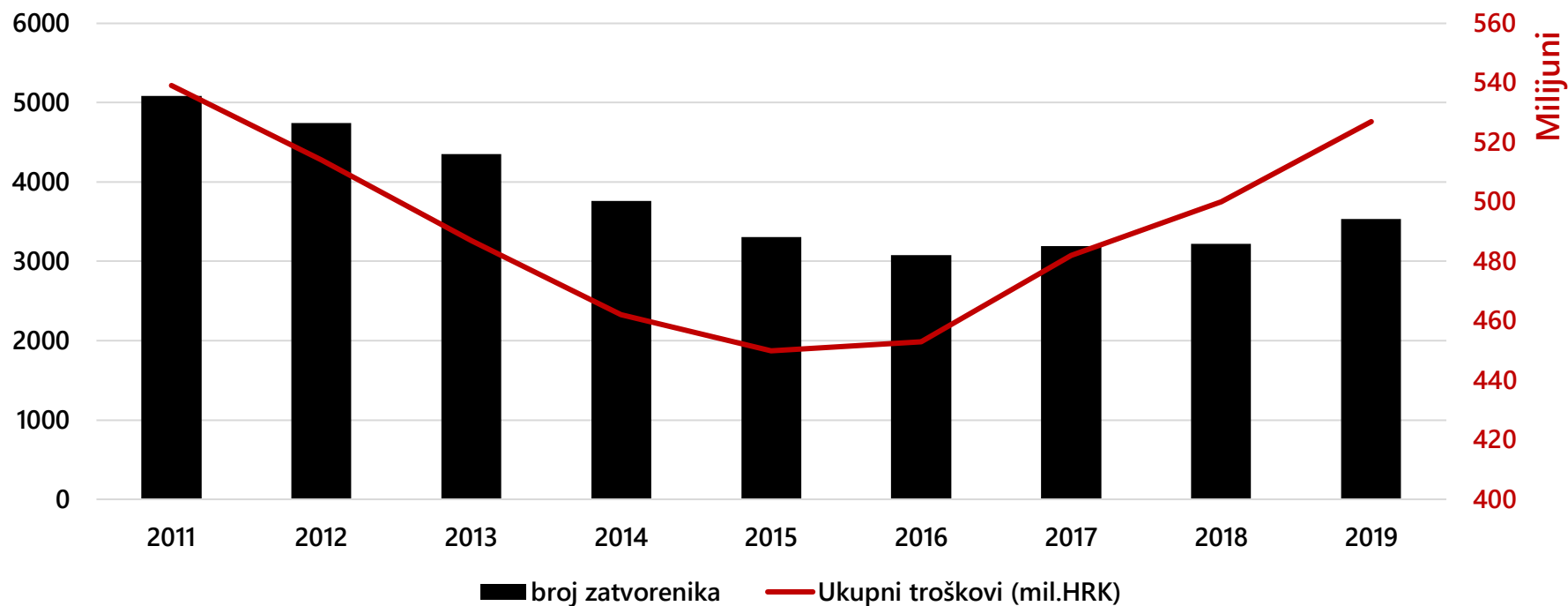
* Izvješće Uprave za zatvorski sustav: Godišnje izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorski sustav I

Odnos broj zatvorenika i ukupnih troškova
zatvorskog sustava

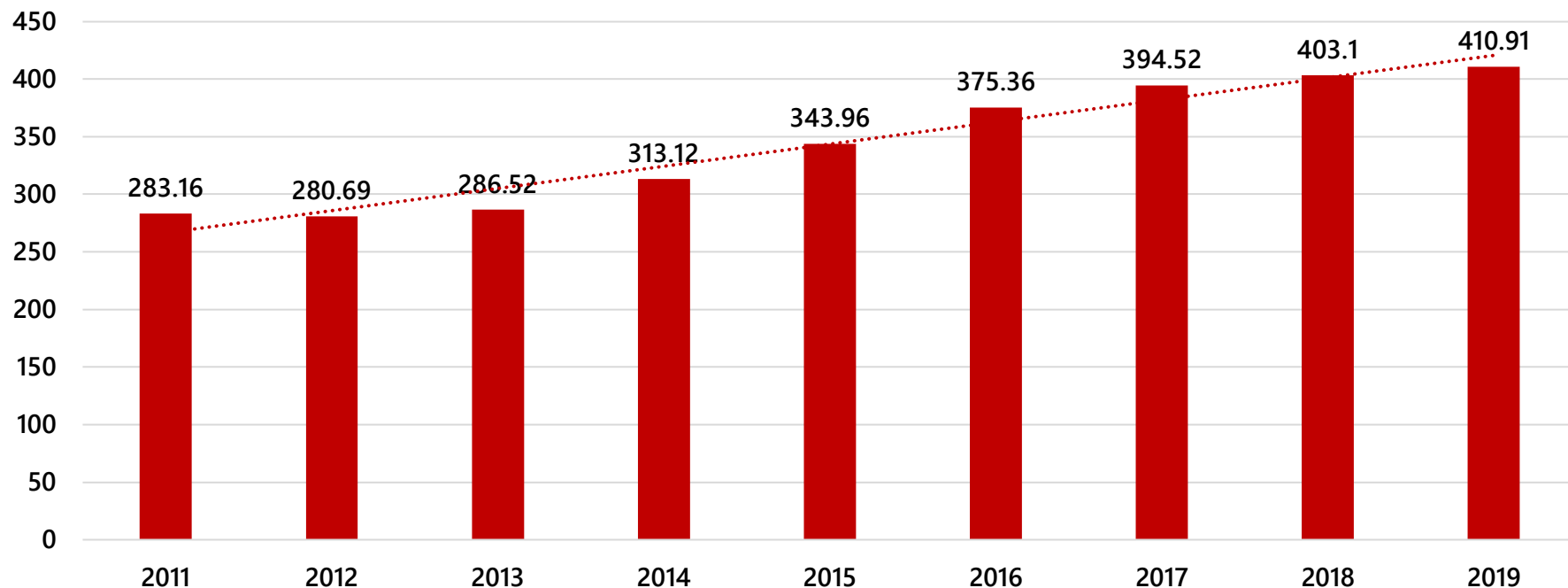
* Izvješće Uprave za zatvorski sustav: Godišnje izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorski sustav II

Prosječni dnevni ukupni trošak po 1
zatvoreniku

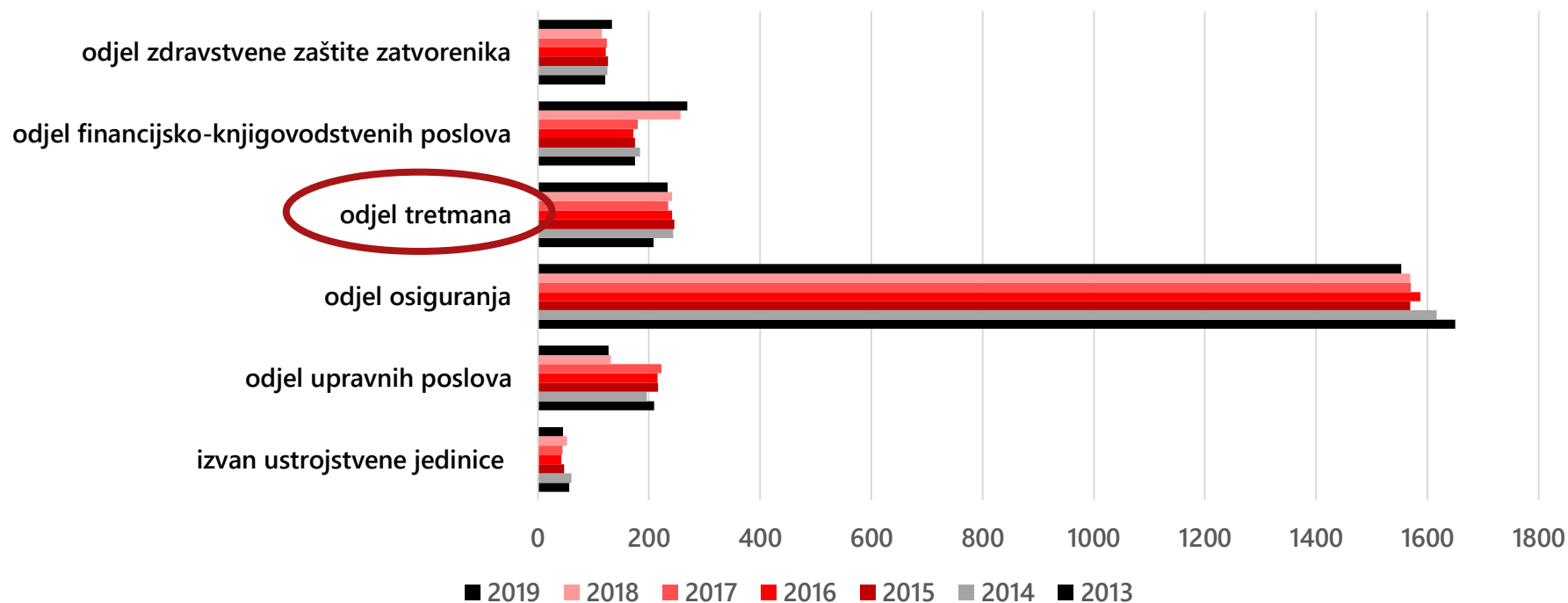
* Izvješće Uprave za zatvorski sustav: Godišnje izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorski sustav III

Zaposleni u zatvorskom sustavu prema sektoru

* Izvješće Uprave za zatvorski sustav: Godišnje izvješće o stanju i radu kaznionica, zatvora i odgojnih zavoda

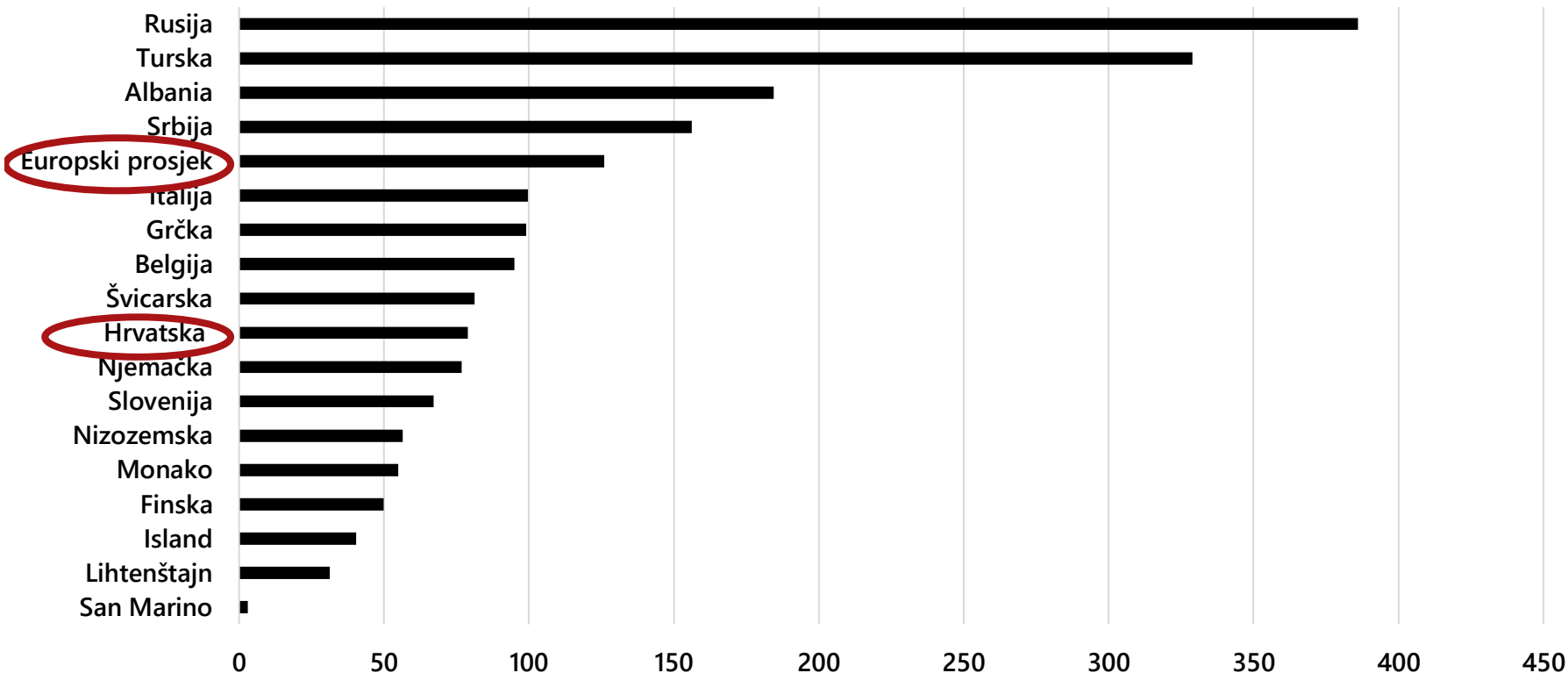

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorski sustav - europski trendovi I

Zatvorska populacija-stopa na 100000 stanovnika (31.1.2019)

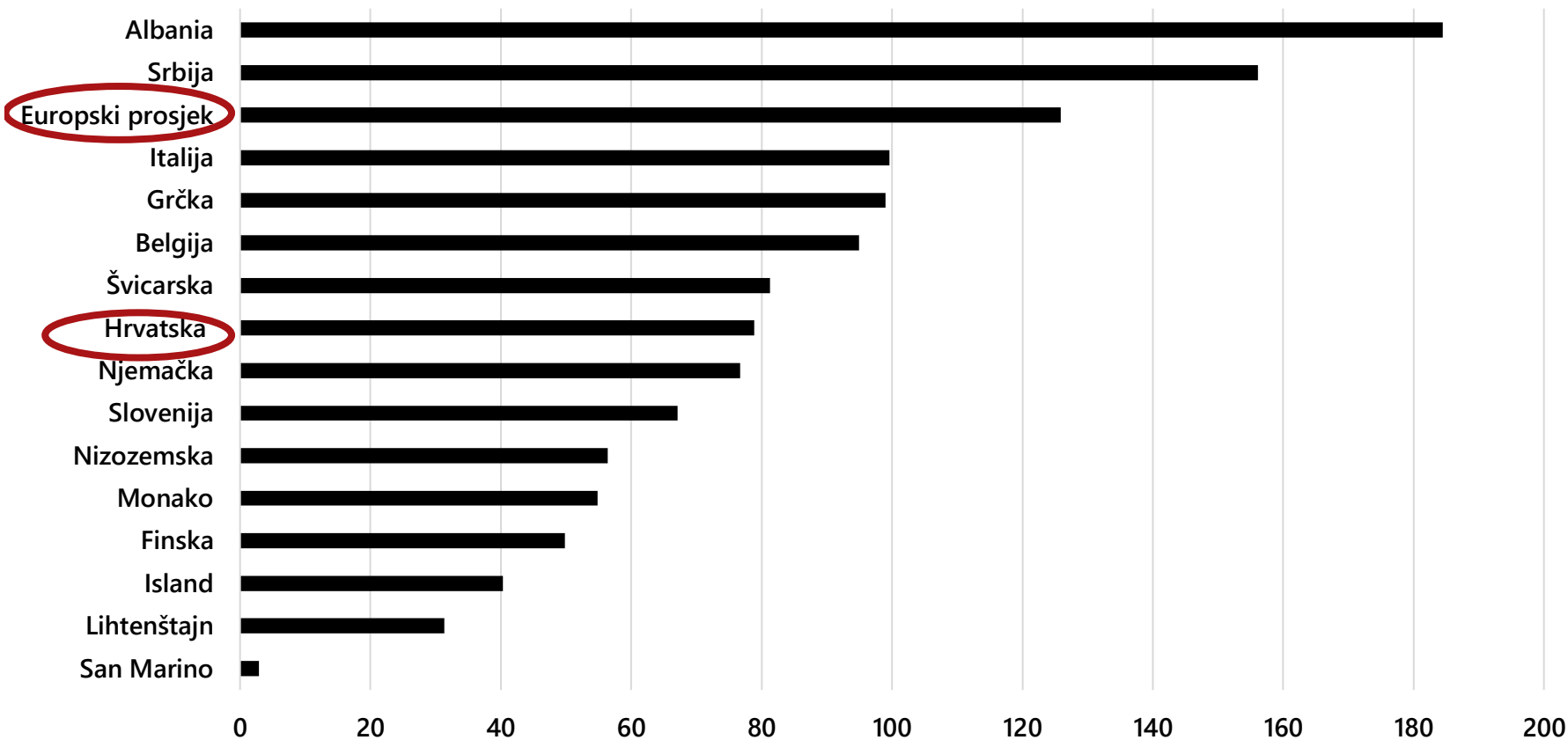
* Council of Europe, Annual Penal Statistics (SPACE I)

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorski sustav - europski trendovi I

Zatvorska populacija-stopa na 100000 stanovnika (31.1.2019)

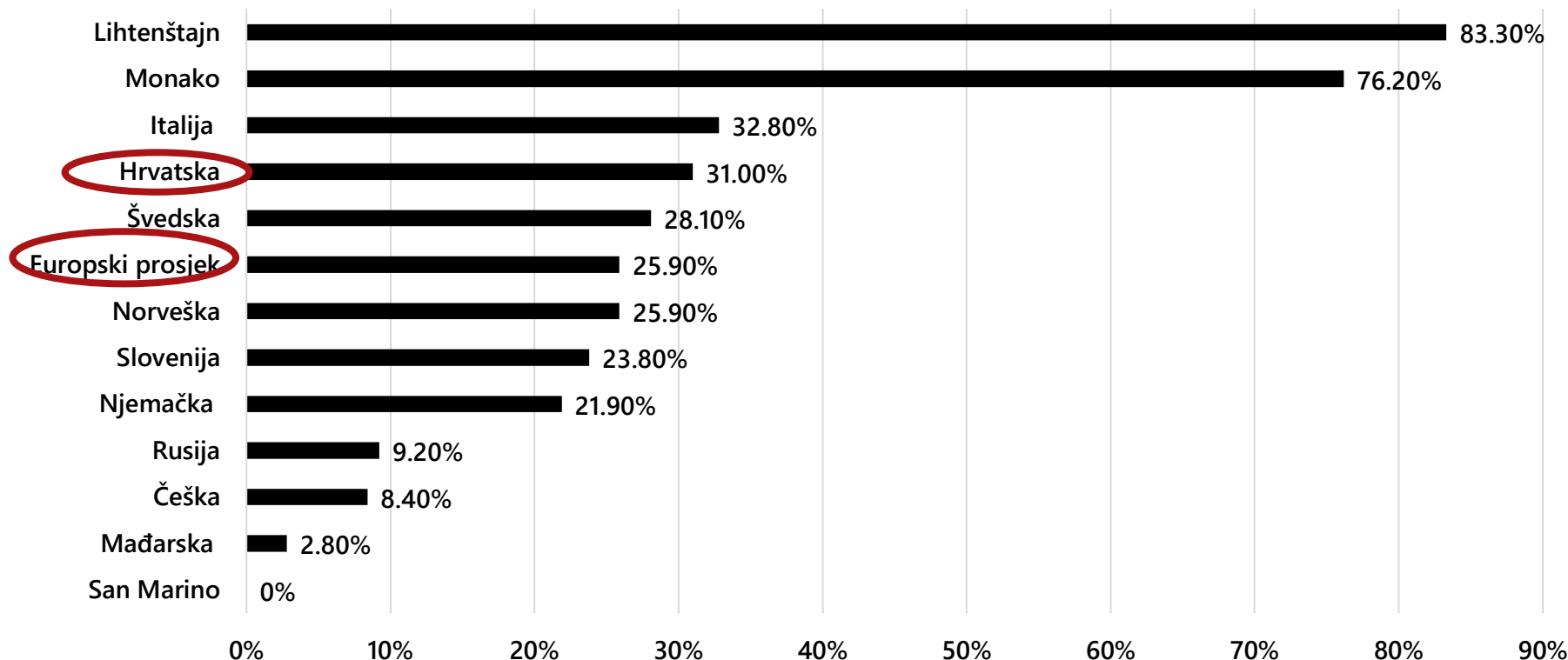
* Council of Europe, Annual Penal Statistics (SPACE I)

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorski sustav- europski trendovi II

Postotak osoba u istražnom zatvoru od
ukupne zatvorske populacije (31.1.2019)

* Council of Europe, Annual Penal Statistics (SPACE I)

info@violence-lab.eu | www.violence-lab.eu

Trg Republike Hrvatske 14 | 10 000 Zagreb, Croatia

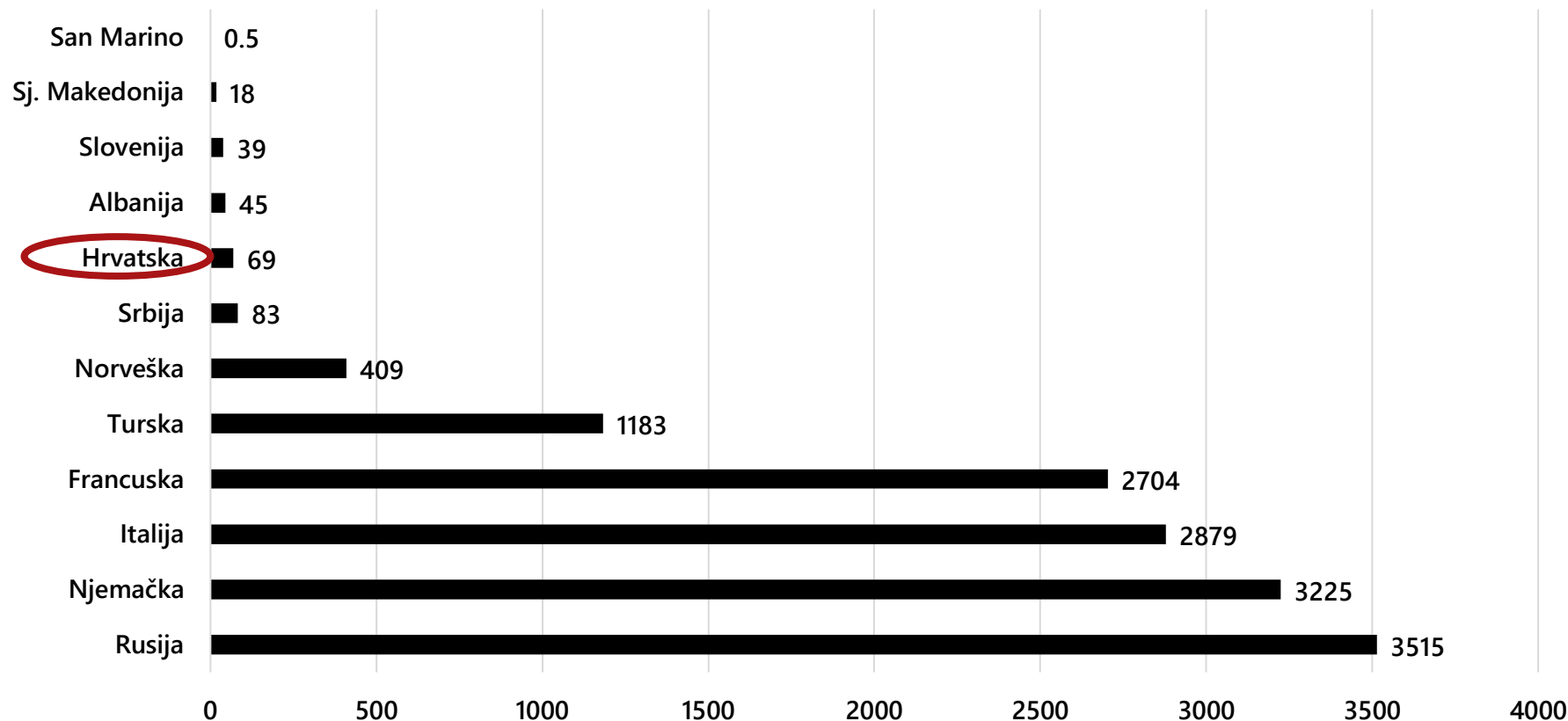
Tel. +385 (0)1-6449-470 | Fax +385 (0)1-6449-473

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zatvorski sustav- europski trendovi **IV**

Ukupni troškovi zatvorskog sustava (mil.
Eura)

* Council of Europe, Annual Penal Statistics (SPACE I)

info@violence-lab.eu | www.violence-lab.eu

Trg Republike Hrvatske 14 | 10 000 Zagreb, Croatia

Tel. +385 (0)1-6449-470 | Fax +385 (0)1-6449-473

**VIOLENCE
RESEARCH
LAB**

Izazovi zatvorskog sustava

Uvjeti u zatvorima i kaznionicama

- Broj pritužbi na uvjete u zatvorima i kaznionicama – u padu
- Loši higijenski uvjeti (Presude ESLJP-a. Muršić vs. RH, Ulemek vs. RH)
- Manjak osoblja u zdravstvenom zatvorskom sustavu
- ,Tamna brojka' nasilja: zatvorenik – zatvorenik, čuvar – zatvorenik
- Problem odvajanja ,vrste' zatvorenika

VIOLENCE RESEARCH LAB

Zaključak

Izazovi i rješenja

- Veliki udio osoba u istražnom zatvoru
- Izazov zapošljavanja stručnjaka penološkog profila
- Neodrživost i neefikasnost sustava – financijski gubici
- Politički neatraktivna tema – nedostatak strategije upravljanja zatvorskim sustavom
- **Alternativa je u prilagodbi:**
  - politike kažnjavanja (novi oblik osiguranja prisutnosti okrivljenika u postupku)
  - prakse kažnjavanja (izbjegavati kratkotrajne kazne i olako određivanje istražnog zatvora)
  - strukture zatvorskog osoblja (npr. povećati broj psihologa)

Kaže se da nitko istinski ne poznaje naciju sve dok nije boravio u njenom zatvoru. Naciju ne treba suditi po tome kako postupaju sa svojim građanima koji se nalaze na vrhu, već sa onima koji su na dnu.”

N. Mandela: Dug put do slobode, 1994

HVALA NA POZORNOSTI!

info@violence-lab.eu | www.violence-lab.eu

Trg Republike Hrvatske 14 | 10 000 Zagreb, Croatia

Tel. +385 (0)1-6449-470 | Fax +385 (0)1-6449-473